

leeraar allerm minst het op wat anders lettende kind dit kwalijk nemen zou. Om de natuur is het te doen; niet om de wijsheid.

Echter wordt deze niet door ons versmaad. Wij willen er alleen maar op wijzen dat natuurstudie, zooals men die thans beoefent met kinderen ook een prachtig iets mag heeten voor hen, die er niet toe kunnen komen in het mooie bloempje een mes te zetten of voor hun genoeg salamanders en kikvorschen op te kweeken in een *peardrups*-flesch.

Daar is nu een voorbeeld genoemd, naar aanleiding waarvan nog even wat dient gezegd.

Men doet nogal aan verzamelen en proeven nemen met de kinderen. Ook op dieren. Zooals men dit doet volgens de boekjes, die wij op het oog hebben, is daartegen niet veel bezwaar. Men laat rupsen, hommels, vlinders, libellen, sprinkhanen enz. vangen, maar ook voedsel strooien voor de vogels en nestkastjes voor hen ophangen. Doch de leeraar zal toch wèl doen door met allen nadruk de kinderen te verbieden tot andere dan de aanbevolen proefnemingen over te gaan. Als men eenmaal aan 't vangen is, komt men er licht toe allerlei dieren van hun vrijheid te berooven en is zoo'n dier eenmaal thuis gebracht, dan is voor sommigen de verleiding nogal groot om er eens wat mée te „spelen” of er proeven van niet onschuldigen aard mée te nemen. We zullen maar liever geen voorbeelden noemen. Ook ouders mogen wij wel aanbevelen een waakzaam oog te houden op de dierentuintjes in huis der *op excursie* gaande kinderen.

Nu de boekjes, die ons dit voorjaar werden toegezonden.

Het goedkoopste, dat iedereen wel kan aanschaffen voor zijn kinderen, is *Op Excursie!* Jaarboekje voor Natuurvrienden, door P. Teunissen, 3de jaargang (April 1901—April 1902) uitgegeven door C. A. J. van Dishoeck, te Amsterdam. Het is bestemd voor leerlingen van Kweek- en Normalscholen, Hoogere Burgerscholen, Land- en Tuinbouw cursussen. Het doel van den samensteller is niet geweest „de natuursport in de hand te werken, die met veel beuzelarijen den tijd doodslaait, doch alleen een deugdelijken grondslag te

leggen, waarop de leeraars en onderwijzers kunnen voortbouwen”. 't Is een uitmuntende handleiding om te leeren waarnemen. Opgegeven worden feiten, waarop men moet letten in de verschillende maanden en werkzaamheden, die men daarin met vrucht verrichten kan. Lijsten van bloeiende planten, trekkende of zingende vogels enz. vindt men ook in dit nuttige werkje. Voor eigen waarnemingen zijn gedrukte lijsten klaar gemaakt; terwijl modellen van waarnemingen keurig uitgewerkt worden gegeven. Jammer dat de heer Teunissen van *Excursie* sprak. Waarom zoo'n stadhuiswoord?

In denzelfden geest werd bewerkt het mooie *Wandelboekje* voor natuurvrienden door E. Heimans en Jac. P. Thijssse, de welbekende schrijvers van een heele reeks voortreffelijke boekjes: *Van Vlinders, Bloemen en Vogels, In Sloot en Plas* etc. etc. nu al uit zes deeltjes bestaande (mêegerekend *In het Bosch*) en van nog andere populaire werkjes over Natuurkennis. Van dit Wandelboekje verscheen reeds een tweede druk (4e tot 6e duizendtal!) Het is rijk geïllustreerd en bevat ook nog een kleine flora in atlas-vorm, waarmée de gewone wilde en verbouwde planten van ons land bepaald kunnen worden.

Maand na maand, worden wij meêgenomen *langs dijken en wegen, langs sloot en plas, op de heide en in het duin, in het bosch, in parken en tuinen, op den akker, in de weide, in den moestuin* en zelfs de kleine *tuintjes* worden niet vergeten. Dit voortreffelijke boekje bevat beknopte maar duidelijke beschrijvingen van een groote menigte planten en dieren met enkele bijzonderheden omtrent de levenswijzen. Met het atlasje zal niet iedereen dadelijk zonder hulp overweg kunnen, maar kinderen en ook wel groote menschen kunnen gemakkelijk iemand vinden, die hun ééns goed wijst hoe het moet worden gebruikt en dan weet men 't voor goed. (Uitgaven van W. Versluys, te Amsterdam.)

Van geheel anderen aard zijn de boeken van K. Siderius *Plantentypen*: het eerste deel handelt over *Voorjaarsbloemen*, het tweede over *Meibloemen* en het is zeer te wenschen dat de schrijver en de teeke-